

۱۳۹۰

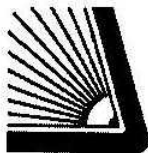
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَجَعَلْتُكُمْ مَلَائِكَةً

«شاه پیرامو»

نوروز در ده حقیقت قروه درگزین «همدان»

۱۳۹۰

محمد تقی جعفری نسفا

انتشارات نظری

سرشناسه	جعفری تفضل، محمد تقی/ ۱۳۵۱
عنوان و نام پدیدآور	شاه بیرامو / محمد تقی جعفری تفضل
مشخصات نشر	تهران: انتشارات نظری ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	۱۱۲:
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۲۸۹-۴۰۲-۱ :
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبا
عنوان دیگر	: نوروز در منطقه قروه درگزین همدان
رضو	: نوروز - ایران - قروه درگزین - آداب و رسوم - جشن ها
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۵ قی ۴/۳۷۴ GT
رده‌بندی دیو	: ۳۹۴/۳۶۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۱۶۸۶۶۵

نام کتاب: شاه بیرامو

نویسنده: محمد تقی جعفری تفضل

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰

انتشارات نظری

«کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص و محفوظ ناشرنازی است»

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولی عصر (عج)، خیابان سید جمال‌الدین (امدادی) یوسف آباد)

نیش خیابان فتحی شقاقی، جنب بانک انصار، پلاک ۳۲، طبقه ۲، واحد ۱۷

info@nashrenazari.com www.nashrenazari.com

همراه: ۰۹۱۹۰۱۲۹۴۵۵ تلفن: ۸۸۱۰۲۷۷۵

قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۷	 انگریز تالیف
۱۱	 فصل اول
۱۱	 قروه درگزین دبیر
۱۴	 قروه درگزین امر
۱۷	 فصل دوم
۱۷	 تقسیم بندی زمستان: استقبیل از بهار
۲۲	 چیلہ گجہ سی: شب یلدا
۲۵	 فصل سوم
۲۵	 نوروز در ایران
۲۸	 جشن مهرگان
۲۹	 سیندار جشن
۳۰	 نوروز در منطقه ی قروه درگزین
۳۱	 فصل چهارم
۳۱	 بیرامنان قانشار: قبل از عید
۵۵	 کوئہ چار شنبہ: چهارشنبه سوری
۶۳	 فصل پنجم
۶۳	 بیرام سوفراسو: سفره ی عید، سفره هفت سین
۷۳	 فصل ششم
۷۳	 ایل تبیل اَلَمک: تحویل سال
۷۶	 بیرام شامو: شام عید

۷۷	بو بیرام پلو، او بیرام پلو: این عید پلو، آن عید پلو.....
۷۹	فصل هفتم
۷۹	بیراملاشماق: عید دیدنی.....
۸۱	بیرام دانوشماقو: گفتار و اصطلاحات عید نوروز.....
۹۱	فصل هشتم
۹۱	بیرام نان سورا: بعد از عید.....
۹۸	زده به در.....
۱۰۱	فصل نهم
۱۰۱	بیرام اینامه: لارو: بازی های عید.....
۱۰۹	سخن آخر.....
۱۱۱	منابع و مأخذ.....

انگیزه تألیف

منطقه‌ی قروه در جبین شهر و روستاهای پیرامونش با قدمتی بیش از هزار سال، طبیعتاً دارای آداب و رسوم و ویژه‌ای است که حفظ و صیانت از آن فرهنگ دیرپا، وظیفه‌ای محال و ارزشمند است. بسیاری از هنجارها، آداب معاشرت، نحوه زندگی اجتماعی، نوع پوشش و خوراک، اصطلاحات، گویش و گفتار، شخصیت‌های تاریخی علمی و اخلاقی و... هر کدام به مثابه‌ی گنجینه‌های گران بهایی است که به نسل‌های آینده و محققان را به خویش می‌خوانند تا غبار فراموشی از این آینه‌های آینه و درخشان بزدایند.

بهانه‌ی تدوین این کتاب در وهله‌ی اول، احساس مسئولیتی است که نگراننده نسبت به حفظ و نگهداری از آداب و رسوم آبا و اجدادی خود دارد. مگر نه اینکه فرهنگ، عقاید، هنجارها، آموزه‌ها و ارزش‌های بومی هر منطقه به سان خون جاری در کالبد و روح زنده در پیکره‌ی آن سرزمین است. شکی نیست قطع تعلق از ریشه‌های فرهنگی و اجتماعی و

به فراموشی سپردن باورها و اعتقادات، افتادن در مسیر بی‌هویتی و نابودی است.

هدف دیگر از تألیف این مجموعه که درواقع جزئی از همان هدف اول است، شناساندن شیوه‌ی زندگی سنتی آرام و درعین‌حال پر مشقت پدران و نیاکان به نسل جوان و معاصر است. چه خوب است که مخاطب امروز بداند، در چند دهه‌ی گذشته، تحول گسترده‌ای در شیوه‌ی زندگی اجتماعی این منطقه - به تبع سراسر کشور - رخ داده است که شاید بعدها شرح نه‌و‌هی زندگی گذشتگان تبدیل به افسانه شود و در معرض اتهام به دروغ پردازان قرار گیرد.

گرم کردن سه با یزم، گازوئیل و نفت، تأمین آب آشامیدنی از چاه با طناب و چرخ دلو، نمک بود و خشک کردن گوشت مصرفی و نگه‌داشتن آن به مدت طولانی است. آمده از چاه حیاط به منزله‌ی یخچال برای نگهداری لبنیات، گوشت و... درمان بسیاری از بیماری‌ها از طریق جوشانده‌های گیاهی و عرقیات سنتی، جوری کردن خطبه‌ی عقد عروس و داماد از طرف والدین بدون اطلاع دختر و پسر، برگزاری جشن‌های موسوم به «پدّی گِجَه گوندوز» = هفت شبانه‌روزی با کمترین امکانات رفاهی و تغذیه، نجابت و صداقت عمومی، وجود مردان و زنان مستجاب‌الدعوه و عارف‌مسلک. زندگی خانواده‌های گسترده‌ی پدربزرگ، عموها و... در یک‌خانه، سلام دادن تازه عروس خانواده با سر - بدون کلام - از روی شرم و حیا به مدت ۲ الی ۶ ماه به پدر و مادر داماد، قرض کردن لباس از همدیگر و... نمونه‌ی کوچکی از صفحات

شناسنامه‌ی حقیقی مردمان این منطقه بوده است که هیچ شک و شبهه‌ای در آن روا نیست چرا که یادگارانی از آن نسل درخشان، خوشبختانه هنوز در بین ما راه می‌روند و نفس می‌کشند که این مقاله با ورق زدن دفتر دل این اسوه‌های نجابت و استقامت تدوین شده است.

امید است این دست‌نوشته‌ی کم‌مایه، در باب نوروز برای فرهیختگان، اصحاب فکر و قلم انگیزه‌ای شود تا آستین همت بالا زده نسبت به حفظ سطر سطر کتاب پرمحتوا و اصیل گذشته دست به کار شوند. غبارروبی از آینه‌ی آب و آبرو، رم و فرهنگ گذشته‌ی منطقه، احیاء و نفس بخشیدن به فرشته‌ی معسوم راایی است که در هیاهوی تکنولوژی بی‌رحم، نفس‌های آخرش را می‌کشد.

در مورد این کتاب ذکر نکته ضروری به نظر می‌رسد: اول برای فهم بهتر و ایجاد هم‌حسی با مخاطب سعی شده است عناوین ترکی و محاوره‌ای بسیاری از آیین‌های مرسوم نیز ذکر شود. دیگر اینکه علاوه بر استفاده از منابع و مآخذ، سالخوردگان، پیرمندان و پیرزنان روستاها و شهر قروه منابع اصلی و معتبر در تدوین این مقاله بوده‌اند که سطر به سطر صفحات حاضر به استناد اظهارات ایشان است و در سرآغاز دیده رعایت امانت و صداقت در شنیده‌ها صورت گیرد.

محمد تقی جعفری، تهرانی، مؤلف